AI mezi českými dětmi zdomácněla, nejčastější využití souvisí se školou

10.2.2026 - | Masarykova univerzita

České děti a dospívající využívají generativní umělou inteligenci nejčastěji na školní práci, konkrétně pak na psaní slohových cvičení nebo referátů (42 %), případně na shrnutí nebo vysvětlení delšího textu (39 %). Každodenní používání je běžné, přibližně třetina českých dětí a dospívajících využívá generativní umělou inteligenci k získání doporučení. AI se ptají, co mají dělat, sledovat, poslouchat nebo jaké věci si koupit (29,5 %). Vyplývá to z výzkumné zprávy, kterou v souvislosti s dnešním Safer Internet Day zveřejnili odborníci z Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity. Výsledky pocházející z více než 2600 odpovědí dětí a dospívajících mezi 9–17 lety.

„Generativní umělá inteligence jako společník nebo rádce je využívána přibližně jednou pětinou dětí a dospívajících k tomu, aby získali rady nebo se s ní bavili o svých starostech. Ve výzkumu to činilo 22 % dotázaných. Velmi častá je i komunikace o tělesném zdraví a kondici. Tu jsme zaznamenali ve 20,8 % případů," přiblížila Marie Jaroň Bedrošová z výzkumného týmu IRTIS. Kreativní využití zahrnující vytváření obrázků nebo videí uvádí 23,4 % dětí a dospívajících. Pouze malá menšina (4,2 %) uvedla, že vytváří tzv. deep fake fotky nebo videa, což jsou fotky nebo videa, která vypadají, jako by na nich někdo dělal nebo říkal něco, co se ve skutečnosti nikdy nestalo.

„S věkem se zvyšuje využívání téměř všech aktivit. Rozdíly mezi chlapci a dívkami jsou obecně velmi malé, ale dívky častěji používají AI k rozhovorům o svých starostech a k vyhledávání rad, zatímco chlapce o něco častěji láká tvorba obrázků či videí, včetně právě deep fake fotek nebo videí," dodala Jaroň Bedrošová.

Kromě dat z dotazníku vědci loni vedli 16 polostrukturovaných rozhovorů s dětmi a dospívajícími ve věku 13–17 let. Zajímali se o způsoby využívání generativní umělé inteligence v každodenním životě, ptali se na jejich postoje k těmto technologiím, důvěru v AI výstupy, míru AI gramotnosti, roli dospělých a škol a také na vnímaná rizika, etické otázky nebo očekávání spojená s rozvojem GenAI.

„Ukazuje se, že děti a dospívající využívají generativní AI velmi rozmanitými způsoby, zejména pak jako pomocný nástroj při učení. Hodně dětí AI vnímá jako startovací bod a výsledný obsah pak dál upravuje, doplňuje nebo kombinuje s vlastní prací. Mezi hlavní motivy patří úspora času a snížení zátěže při rutinních úkolech," uvedl Vojtěch Dvořák z Katedry mediálních studií a žurnalistiky FSS MU.

AI má u českých dětí a adolescentů široké praktické a každodenní využití, například při vaření, plánování sportovního tréninku, zlepšování fyzické kondice nebo v oblasti vzhledu (např. výběr barvy vlasů). Kreativní experimentování s generováním obrázků, videí nebo hudby vnímají mladí jako zábavu, přičemž některé děti jsou velmi dobře schopné reflektovat hranice autorství a originality.

„Rozhovory zároveň ukazují, že děti často mají povědomí o možných rizicích spojených s GenAI, a některé k nim přistupují s vysokou mírou kritického myšlení a etické intuice. V rozhovorech opakovaně zmiňovali fakt, že přílišné spoléhání na AI může oslabovat vlastní myšlení a učení. Mnohé děti proto zdůrazňovaly, že chtějí AI využívat jako nástroj podpory, nikoli jako náhradu vlastního přemýšlení," doplnil Dvořák.

Výzkum zároveň ukázal, že úroveň AI gramotnosti se mezi dětmi může výrazně lišit. Zatímco někteří účastníci výzkumu popisují systematické ověřování informací a snahu rozpoznat falešný nebo zavádějící obsah, jiní mají tendenci důvěřovat odpovědím, pokud působí přesvědčivě. Bez ohledu na věk české děti zdůrazňují potřebu vzdělávání, vedení a podpory ze strany dospělých.

Děti si zároveň uvědomují, že učitelé a rodiče mohou mít s porozuměním GenAI potíže, a zdůrazňují, že rozvoj AI gramotnosti by se měl týkat i dospělých, aby mohli děti smysluplně vést, nikoli pouze omezovat. Pokud jde o budoucnost, děti si stále dokáží představit život bez AI, ale zároveň realisticky a spíše optimisticky vnímají, že schopnost orientovat se v GenAI bude do budoucna stále důležitější, zejména ve vzdělávání a pracovním životě.

Používání AI ve velkém začalo 30. listopadu 2022, kdy společnost OpenAI spustila první velký konverzační model pro veřejnost ChatGPT. Od té doby se AI stala celosvětovým fenoménem. Dosáhla milionu uživatelů už během pěti dní a za dva měsíce překonala hranici 100 milionů aktivních uživatelů. Tento počet se následně exponenciálně navýšil.

Data k aktuálně zveřejněnému tématu byla v České republice sesbírána v rámci projektu DigiWELL.

Odkaz na výzkumnou zprávu v plném znění je zde.

Další zdroje naleznete na webových stránkách EUKO: www.eukidsonline.net (anglicky) a irtis.muni.cz/cs/vyzkum/projekty/eu-kids-online-v (česky)

https://www.muni.cz/pro-media/tiskove-zpravy/ai-mezi-ceskymi-detmi-zdomacnela-nejcastejsi-vyuziti-souvisi-se-skolou